

De Kerkfabriek van Buggenhout

aflevering 3

Het innen van het stoelgeld (1805)

Velen onder onze lezers zullen zich wel het moment herinneren waarbij, na de preek in de misviering, de rondgang begon voor het ophalen van het stoelgeld. Dit gebruik maakte doorheen de jaren een hele evolutie door. Een document uit het kerkarchief laat ons lezen dat reeds in 1805 bepalingen werden genoteerd om dit ritueel vlot te laten verlopen. Op 29 april 1803 werden de bisschoppen gelast tot instelling van de kerkfabrieken en met het opstellen van functioneringsreglementen. Mogelijk is volgende tekst een gevolg van een bisschoppelijke richtlijn.

Concreet werd voor de Sint-Niklaasparochie van Buggenhout volgende overeenkomst opgesteld.

“1805 - Resolutie over de lasten op de stoelen.

De ledemaeten ofte Raed der fabrieke van het inwendig bestier dezer kerk gezien den tweeden Artikel van het tweede hoofdstuk van het Reglement opgerecht voor de fabrique van het inwendig bestier der parochiale ende succursale kerken des bisdoms van Gendt goed gekeurt door het gouvernement in date veerthienden Vendemaire jaer twelf raekende het voortbrengen van de revenuën der kerken, besluyt het naervolgende:

1. Dat voor iederen stoel ofte zetel die in deze kerke zal bevonden worden jaarlijks moet betaelt worden tot twee francs, ofte twee en twintig stuivers een oord welke betaelingen zal moeten geschieden

in twee egale payementen ende van de eerste zal moeten gebeuren op vier nivöse aenstaende - kersmisse 1800 vijf ende aldus van ses tot ses maenden soo lange dezelve stoelen in deze kerke zullen bevonden ende dit tegenwoordig besluyt in wezen zal zijn.

2. Allen persoon die in het toekomende in deze kerke zal willen stellen eenen stoel ofte zetel zal alvooren gehouden zijn over te brengen aan Sieur Hendrick Seghers, ledemaet dezer fabrieke, sijn naem en de number der stoelen op dat deselve zouden kunnen aengeteekend worden op den Lijst daer toe te formeren.

3. Gemelde betaelinge zullen t'elken moeten gebeuren in handen van gemelden Sieur Hendrick Seghers binnen de maend naer iederen verscheyndagh in goede ganckbare gemunte specien welken de Sieur Seghers daer toe door deze werd geauthoriseert.

Aldus gedaen, besloten ende geresolveert in onze vergaederinge binnen Buggenhout dezen negensten junius 1805 / in prairial jaer Derthien

Present de ondergeteekende Membre : De Leener, H. Seghers. Claessens.

(Nota: wij wensten u ook te laten genieten van de oorspronkelijke tekst... meer dan 200 jaar oud)

Wat kunnen we afleiden uit bovenvermeld document en welke conclusies kunnen we eraan toevoegen?

We situeren dit document tijdens de Franse periode (1792-1814) in onze gewesten. Dit merken we aan de datering:

“veerthienden Vendemaire jaer twelf“ = 7 oktober 1803

“vier nivöse aenstaende - kersmisse 1800 vijf“ = 25 december 1805

“prairial en jaer derthien“. Prairial is de weidemaand van 20 mei

tot 18 juni en het “jaer derthien” situeren we van 23 september 1804 tot september 1805.

Verder wordt er een bedrag vermeld van “*twee francs*” en moet de eerste betaling gebeuren rond Kerstmis.

In 1805 was ter kerke gaan een ietwat dure bedoening. Tweemaal per jaar (om de zes maand) moest er een bijdrage betaald worden aan de schatbewaarder van de kerkfabriek. Enkel gegoede burgers konden zo genieten van een bevoorrecht plaatsje. Tevens moest het aantal stoelen dat men wenste te gebruiken, bepaald worden.

Misschien kunnen we de link leggen naar de tijd die we gekend hebben, dat bepaalde stoelen de persoonlijke eigendom waren van de trouwe kerkbezoeker. Wie het zich kon veroorloven, maakte daar een pronkstuk van, bedekt met fluweel. Het

was een kwestie van gezien te worden, minder in de ogen van God, maar meer in de ogen van de medemens. Op het bovenblad van de stoel werd de naam van de eigenaar klaar en duidelijk aangebracht. Er zou niemand anders op die stoel komen zitten.....of niet gedurfd hebben erop te zitten.

Ter verduidelijking:

De Franse revolutionairen wilden alles afschaffen uit het “Ancien Regime”, dus ook de Gregoriaanse kalender. De Republikeinse kalender werd ingevoerd vanaf 22 september 1792. Deze datum is de eerste dag - de eerste vendémiaire - van de eerste maand van het jaar 1 van de Franse revolutionaire jaartelling. Dit eerste jaar liep natuurlijk ook door in 1793. De laatste dag van het eerste jaar is vervolgens 21 september 1793.

In de nieuwe kalender was het jaar opgedeeld in 12 maanden van 30 dagen plus 5 (of 6) aanvullende dagen aan het eind van het jaar.

De namen van de maanden waren bedacht door de dichter Fabre d'Églantine en ze herinnerden aan een kenmerk van het klimaat in Frankrijk. In de winter bijvoorbeeld was er nivôse, de sneeuwmaand.

In plaats van in weken (weken zijn bijbels van oorsprong), was iedere maand opgedeeld in drie perioden van 10 dagen (decades). De weekdagen (zondag, maandag, enz) werden vervangen door tien namen die gebaseerd waren op de telwoorden in het Latijn.

De zevendaagse weekindeling werd in april 1802 weer ingevoerd. Zo werd het stelsel al ruim voor de definitieve **afschaffing op 1 januari 1806** langzaam gesloopt.

Ook in de eerste registers van onze burgerlijke stand (geboorte, huwelijk, overlijden) vinden we deze tijdsaanduiding nog terug.

kerkstoel voor het gewone volk

Rosette Rottiers